

FELEJTSÉTEK EL HEROSZTRATOSZT!

Jót tenni nem képes, halmából csak az ártásra telik — hány és hány ember él ilyen a környezetünkben. Aki nem tudná, ideírom: a jelenséget, amikor valaki képességek hiányában nem egy mű létrehozásával, hanem szétrombolásával akar kitűnni, herosztratizmusnak hívják. Arról a Herosztratosz nevű epheszoszi kereskedőről nevezték el, aki az időszámítás előtti IV. században a perzsa uralom alatt álló görög városban fölgújtotta a világ hét csodájának egyikét, a hírneves Artemisz templomot.

Ő áll *Grigorij Gorin* színművének középpontjában. Abban a darabban, mely immár tizenöt éve megszakítás nélkül megy a leningrádi Komisszazsevszkaja Színházban. Ugyanaz a rendezője, mint most, a József

Attila Színházban: *R. Sz. Agamirzian*.

Tartok tőle, hasonló sikerszerűára ez az előadás nem számíthat, de tisztessikerre igen, főként a szellemes darab okán. Szellemes és fordulatos tehát a mű, de olyan, melynek egyetlen szavára sem emlékszik néhány nap múlva a néző. Csupán arra, hogy egészen jól szórakozott. Pedig igyekszik a szerző karistolni a felszínt, és ahogy a történelmi tárgyú daraboknál illik, példálózik is. néhol humorral, néhol iróniával vagy szelíd szatírával (bár ez már inkább a rendező fegyvertára), hogy színesítse a meglehetősen lineáris és igazán alig drámaira izzítható jelenetekből álló művet. Készséggel elhiszem azonban, hogy a Herosztratossal való példálózás ténye másfél évti-

zede csak ilyen formában volt lehetséges. A sikerszerű bizonyította, hogy az „üzenet” — többszörös áttétellel — mégis eljutott a nézőkhöz. Manapság, amikor már a tisztább beszéd korát éljük, az elharapott utalások sorára jobban rátelepedni látszik az „egyetemes” tanulság burkolata, melyet Agamirzian igyekszik ugyan lefejtetni, de nem tud lemondani a már nyilván jól kipróbált és jól bevált eszközökről sem, melyek ebben a kevésbé „összeszekacsintást” igénylő közegben sokszor elerőtlenítik és eklekticizálják az előadást; nem érezni a játék összefogott és egységes stílusát.

Ilyesformán minden szereplő úgyszólván azt játsza, amit a legjobb tudása szerint képes, de nem látni tisztán a szabályozó és in-

tegráló szellemi erőt. Ez azonban csupán egyfajta rezüméje az előadásnak, és az is igaz: pergésével, ötleteivel (néha nehézkességekkel is, mint a díszletváltás rituáléja) szemfényvesztő módon egyszerre azt a benyomást kelti, hogy profi, kidolgozott, jelentős előadás tanúi lehetünk.

Ebben formátumos alakítások játszanak közre. Előszörban *Andorai Péteré* Herosztratosz szerepében, de más, karakterizáló fel fogásban *Bács Ferencé*, *Kaló Flóriáné* és a szerény szereplehetőségben sikeres *Szerencsi Éváé*. Balogh Géza sikerült fordításával, *Szumbatasvili* és *Akopov* díszleteiben, *Kemenes Fanny* jelmezeivel került a darab bemutatásra.

Bulla Károly